

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

НАУКА І МОЛОДЬ У ХХІ СТОРІЧЧІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Х Міжнародної молодіжної
науково-практичної інтернет-конференції

(м. Полтава, 28 листопада 2024 року)

**Полтава
2025**

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

НАУКА І МОЛОДЬ У ХХІ СТОРІЧЧІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**X Міжнародної молодіжної
науково-практичної інтернет-конференції**

(м. Полтава, 28 листопада 2024 року)

**Полтава
ПУЕТ
2025**

УДК 001:378-053.6(082)

НЗ4

Друкується відповідно до Наказу по університету № 180-Н від 10 вересня 2024 року.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено.

Організаційний комітет конференції

Н. С. Педченко, голова організаційного комітету, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ;

Н. І. Манжура, заступник голови організаційного комітету, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ;

С. В. Гаркуша, д-р техн. наук, професор, в. о. директора Навчально-наукового інституту міжнародної освіти ПУЕТ;

Т. П. Гудзь, д-р екон. наук, професор, директор Навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації ПУЕТ;

Ю. В. Перегуда, директор Міжнародного науково-освітнього центру;

А. С. Каченко, канд. техн. наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;

В. Л. Шимановська, директор Навчально-наукового інституту заочно-дистанційного навчання ПУЕТ.

Редакційна колегія

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д-р іст. наук, професор, ректор ПУЕТ.

Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ.

Відповідальний редактор – **Л. М. Діденко**, в.о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

Наука і молодь у ХХІ сторіччі: збірник матеріалів
НЗ4 Х Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 28 листопада 2024 року). – Полтава : ПУЕТ, 2025. – 1127 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-478-9

У збірнику представлено тези учасників Міжнародної молодіжної науково-практичної інтернет-конференції «Наука і молодь у ХХІ сторіччі» за тематичними напрямками: «Біотехнології та біоінженерія», «Готельно-ресторанна та курортна справа», «Економіка», «Комп'ютерні науки», «Маркетинг», «Менеджмент», «Міжнародні економічні відносини», «Облік і оподаткування», «Освітні, педагогічні науки», «Особистий розвиток і лідерство», «Патріотичне виховання в сучасному педагогічному процесі як складова національної безпеки незалежної України», «Підприємництво та торгівля», «Право», «Публічне управління та адміністрування», «Туризм і рекреація», «Філологія», «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», «Харчові технології», «Якість вищої освіти: проблеми, виклики перспективи»

УДК 001:378-053.6(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-478-9

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2025

СПІВОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа
«Інститут модернізації змісту освіти»

Полтавський університет економіки і торгівлі (Україна)

Львівський торговельно-економічний університет (Україна)

Хмельницький кооперативний
торговельно-економічний інститут (Україна)

Повісланський університет (Республіка Польща)

Євразійський національний університет
імені Л. М. Гумільова (Республіка Казахстан)

Кооперативно-торговий університет Молдови
(Республіка Молдова)

Таджицький державний університет комерції
(Республіка Таджикистан)

Університет національного та світового господарства
(Республіка Болгарія)

БЮДЖЕТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УПРАВЛІННІ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАНСАМИ

*А. О. Шиліна, спеціальність Фінанси банківська справа
страхування та фондовий ринок, група ФК м 21;*

*Ю. О. Кусов, спеціальність Фінанси банківська справа
страхування та фондовий ринок, група ФБССФР б 21;*

*Ю. А. Глушенко, канд. екон. наук, доцент
Полтавський університет економіки і торгівлі*

Європейська інтеграція України обумовлює важливі зміни щодо проведення фінансової децентралізації, розмежування бюджетних повноважень та повноцінного застосування принципу субсидіарності.

Зважаючи на це, в Бюджетній декларації України на 2022–2024 роки визначено нові підходи реалізації бюджетної політики, зокрема: «...удосконалення інструментів бюджетного планування, зміцнення фінансової спроможності місцевих бюджетів, підвищення ефективності та результативності використання бюджетних ресурсів, а також створення дворівневої системи міжбюджетних відносин...» [4].

Їх реалізація здійснюватиметься шляхом вдосконалення програмно-цільового бюджетування на рівні місцевих бюджетів, розширенні податкової бази та вирівнюванні їх податкоспроможності місцевих бюджетів, розширенні географії прямих взаємовідносин місцевих бюджетів з державним, децентралізації бюджетних повноважень, удосконаленні системи результативних показників.

Фахівці вважають, що неефективне стратегічне планування послаблює взаємозв'язки між програмним плануванням та напрямками розвитку держави. А неузгоджена середньострокова державна політика стримує функціонування програмно-цільового методу та управління інвестиційним процесом [1].

На нашу думку, важливим в реалізації зазначених завдань є організація ефективної системи бюджетного менеджменту, що визначається, як: «...це сукупність взаємопов'язаних дій, прийомів, методів, спрямованих на керівництво бюджетними ресурсами і відносинами, які виникають у процесі руху бюджетних потоків на всіх його етапах» [3] (рис. 1).

Стратегічне планування неможливе без повноцінного застосування програмно-цільового методу. Методологія планування та прогнозування має забезпечувати саме комплексний підхід та

пріоритетність, бюджетну раціональність, єдність, реалістичність та обґрунтованість.

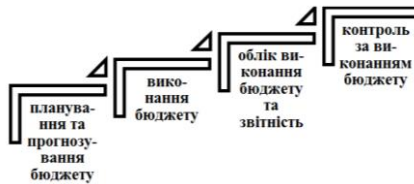

Рисунок 1 – Етапи бюджетного менеджменту

Проте, в бюджетній практиці мали місце випадки: фінансової залежності місцевих бюджетів, створення штучної їх дотаційності, утворення касових розривів, посилення практики бюджетних позик [1]. Все це є результатом недосконалої системи фіскальної політики, бюджетного регулювання та бюджетного стимулювання [1, с. 6].

Науковці вбачають стимулюючі фактори розвитку регіонів в удосконаленні системи місцевих податків. Така пропозиція є дещо двосторонньою. З одного боку, це розширює можливості, з іншого – зловживань у встановленні їх нормативів. Хоча, наприклад, у США фінансування за рахунок місцевих становлять – 88,6 % доходів місцевих бюджетів [2, с. 223].

Проте, перевага податків над трансфертами покращує податкову дисципліну, сприяє ефективному освоєнню мобілізованих податків, стимулює органи влади та підприємницькі структури до розширення податкової бази.

За висновками Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки, на етапах виконання, обліку та звітності бюджету має місце: «...проблема управління ліквідністю ЄКР та валютних рахунків державного бюджету, прогалини розподілу повноважень між органами влади, вади прозорості та підзвітності в системі коштів місцевих бюджетів, недосконалість нормативно-забезпечення, кадрові проблеми, недостатня інституційна і управлінська підзвітність у сфері управління державними фінансами» [5].

Таким чином, фінансова децентралізація ключовою на шляху розвитку місцевого самоврядування. Вона є чинником побудови плідних відносин між центральним урядом і органами управління на місцевому рівні.

Нераціональна політика бюджетного вирівнювання в існуючій системі публічних міжбюджетних відносин в Україні стримує органи місцевої влади у проведенні раціональної місцевої політики, у формуванні належного інвестиційного клімату.

Ефективність бюджетного менеджменту вбачаємо у мобілізації коштів до бюджету та створенні ефективного механізму розподілу згідно з визначеною політикою соціально-економічного розвитку. Взаємозв'язок полягає у створенні ефективної системи стимулювання з метою досягнення рівня самодостатності, росту податкового потенціалу, територіального іміджу.

Список використаних джерел

1. Глушенко Ю. А. Бюджетний менеджмент як дієвий механізм державного управління та місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. Державне управління: теорія та практика : електрон. наук. фах. вид. 2013. № 2. URL: <http://www.academy.gov.ua>.
2. Длугопольський О. Перспективи застосування зарубіжних моделей фіскального федералізму в умовах трансформаційної економіки. *Журнал Європейської економіки*. 2007. № 2, т. 6. С. 198–232.
3. Михайленко С. В. Бюджетний менеджмент: визначення, принципи, функції [Електронний ресурс]. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. 3 (117). URL: <http://www.academy.gov.ua/ej/ej18/PDF/11.pdf>.
4. Про Бюджетну декларацію на 2022–2024 роки [Електронний ресурс]: Постанова Верховної Ради України від 15.07.2021 № 1652-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1652-IX#Text> (дата звернення 10.11.2024 р.).
5. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки та плану заходів з її реалізації [Електронний ресурс]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від від 29 грудня 2021 р. № 1805-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-%D1%80#Text> дата звернення 10.11.2024 р.).

ЕВОЛЮЦІЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Є. М. Щербаков, спеціальність Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок, група ФКм-21

А. М. Соколова, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи
Полтавський університет економіки і торгівлі

Особливості сучасного страхового ринку України обумовлені дією зовнішніх та внутрішніх чинників, а також історичними умовами розвитку. Більшість науковців одностайно визначають 1991 р. як початок його становлення. З 1921 р. в Україні стра-

Слободян М. В. Зарубіжний досвід безготівкових розрахунків у грошовому обороті.....	1013
Стець А. Ю., Ткачук Н. М. Валютне регулювання в умовах війни	1016
Сушко Л. Д., Федулова С. О. Фактори впливу на структуру капіталу компанії	1019
Удот О. С., Борисюк О. В. Особливості продажу страхових продуктів: партнерські програми із залученням нестрахових посередників.....	1021
Khazhanets V., Cherniavska O., Yarysh O. Digital transformation of financial analytics: dashboards and innovative opportunities for business	1024
Герчіков М. О. Сучасні аспекти інформаційної безпеки комерційних банків	1026
Череба В. В., Чуй І. Р. Аналіз ефективності діяльності підприємства нафтогазового сектору	1028
Шиліна А. О., Кусов Ю. О., Глушенко Ю. А. Бюджетний менеджмент в управлінні публічними фінансами.....	1030
Щербаков Є. М., Соколова А. М. Еволюція страхового ринку України.....	1032
Юздепська А. А., Поліщук Н. В. Амортизація як джерело фінансування інвестицій	1035
Ярощук В. О., Самарічева Т. А. Роль місцевих бюджетів у соціально-економічному розвитку територіальних громад під час війни	1038

18. ХАРЧОВІ ТЕХНОЛОГІЇ

Артемова О. О., Тюрікова І. С. Застосування системи НАССР для виробництва сиру «Адигейський»	1041
---	------

Наукове видання

НАУКА І МОЛОДЬ У ХХІ СТОРІЧЧІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**X Міжнародної молодіжної
науково-практичної інтернет-конференції**

(м. Полтава, 28 листопада 2024 року)

Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 65,5.
Зам. № 380/2249.

Видавець і виготовлювач
Полтавський університет економіки і торгівлі
к. 48, вул. Івана Банка, 3, м. Полтава, 36003.
E-mail: pvv.puet@gmail.com.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 8076 від 28.02.2024 р.89